

KRONIKA

TOWARZYSTWA LITERACKIEGO IM. ADAMA MICKIEWICZA



DOI: 10.18318/WIEKXIX.2016.47

SPRAWOZDANIE ZE ZJAZDU DELEGATÓW ODDZIAŁÓW TOWARZYSTWA LITERACKIEGO IM. ADAMA MICKIEWICZA (KIELCE 2016)



17 WRZEŚNIA 2016 roku w Kielcach odbył się Zjazd Delegatów Oddziałów Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, przygotowany przez Oddział Kielecki TLiAM, Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Muzeum Narodowe w Kielcach, w porozumieniu i ścisłej współpracy z Zarządem Głównym Towarzystwa. Zjazd poprzedziła międzynarodowa konferencja „Sienkiewicz: tekst, lektura i społeczna *praxis*”, zorganizowana w 170. rocznicę urodzin i 100. rocznicę śmierci pisarza we wnętrzach Dawnego Pałacu Biskupów Krakowskich w Kielcach, obłęgoreckiego pałacyku Henryka Sienkiewicza i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Witolda Gombrowicza w Kielcach.

W zjeździe uczestniczyły dotychczasowe władze Zarządu Głównego TLiAM z Prezes prof. dr hab. Grażyną Borkowską na czele oraz Delegaci Oddziałów. Uczestnicy zjazdu uczcili minutą ciszy pamięć członków i współpracowników TLiAM, którzy odeszli do wieczności w latach 2012–2016. W tej ciszy brzmiała wdzięczność za twórczą pracę, kształtującą tradycje TLiAM i jego teraźniejszy profil.

Funkcja przewodniczącego Zjazdu Delegatów została powierzona prof. dr hab. Zbigniewowi Chojnowskiemu z Oddziału w Olsztynie, a na sekretarza wybrano dr Małgorzatę Burtę z Oddziału w Siedlcach. Przewodniczący Zjazdu przejął prowadzenie dalszej części obrad. Wybrano jednogłośnie w głosowaniu jawnym komisję skrutacyjną, która ukonstytuowała się w następującym składzie: dr Magdalena Dalman (Oddział w Gdańsku) – przewodnicząca, mgr Maria Urbanowicz (Oddział w Suwałkach) – członek, dr Monika Bator (Oddział w Kielcach) – członek.

Część sprawozdawczą zjazdu otworzyło wystąpienie Prezes TLiAM. Prof. dr hab. Grażyna Borkowska w wypowiedzi podsumowującej pracę Zarządu Głównego z ostatnich czterech lat zwróciła najpierw uwagę na te obszary i przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować, a następnie przypomniała udane i sa-

tysfakcjonujące inicjatywy. Do trudnych spraw upływającej kadencji Prezes zaliczyła przede wszystkim niewielką aktywność niektórych oddziałów i brak kontaktów z Zarządem Głównym. Mimo prób pomocy i inicjatyw reaktywacji współpracy Zarząd z przykrością podjął trudne decyzje o rozwiązaniu Oddziału w Grójcu (po śmierci prof. Zdzisława Szeląga i jego małżonki, Pani Wandy Szelągowej nie znaleźli się następcy, którzy podjęliby pracę w tym zasłużonym oddziale), Oddziału w Krośnie i Przemyślu. Martwią również nadwątlone kontakty z niektórymi oddziałami, m.in. z Oddziałem w Krakowie, Szczecinku, Toruniu czy Starogardzie Gdańskim, uniemożliwiające podjęcie wspólnych prób rozwiązania problemów. Nie może cieszyć fakt, że w ostatnich latach TLiAM nie powiększyło liczby oddziałów, nie ożywiło w znaczący sposób kontaktów ze środowiskiem nauczycielskim i innymi społecznościami lokalnymi (artystycznymi, naukowymi i młodzieżowymi).

W drugiej części sprawozdania Prezes przedstawiła wiele inicjatyw i projektów badawczych TLiAM, realizowanych w czasie ostatniej kadencji i planowanych na przyszłość właśnie dzięki aktywności członków oraz współpracy z wieloma instytucjami kultury. Przedsięwzięcia te potwierdzają i podnoszą prestiż TLiAM, a jednocześnie zapewniają środki na bieżącą działalność. Przypomniała, że pod auspicjami stowarzyszenia realizowane były i są granty wielośrodowiskowe, międzyinstytucjonalne: *Poezja na marginesie cywilizacji. Degradacja i odrodzenie twórczości poetyckiej w latach 1864–1894 (podstawa bibliograficzno-materiałowa)*, grant realizowany w latach 2012–2017, w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (kierownik projektu: prof. UAM dr hab. Radosław Okulicz-Kozaryn); *Edycja krytyczna „Pism wszystkich” Bolesława Prusa*, projekt badawczy realizowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (kierownik projektu: prof. KUL dr hab. Beata Obsulewicz-Niewińska); *Pełna edycja krytyczna „Pism” Narcyzy Żmichowskiej (część pierwsza)*, grant realizowany w Narodowym Centrum Nauki (kierownik projektu: prof. dr hab. Grażyna Borkowska). Prezes TLiAM wymieniła także grant indywidualny dr Urszuli Górskiej, dotyczący twórczości pisarek monarchii habsburskiej. Zachęciła do składania wniosków pod auspicjami TLiAM, które korzysta ze środków pochodzących z tzw. odpisów grantowych. Równie ważnym polem działalności TLiAM było według prof. Borkowskiej wspieranie i współorganizowanie przedsięwzięć naukowych i popularnonaukowych, głównie konferencji, paneli dyskusyjnych, odczytów, konkursów. Prezes z satysfakcją podkreśliła, że wiele instytucji nauki i kultury zwracało się do Zarządu Głównego z prośbą o patronat naukowy. W latach 2012–2016 logo TLiAM widniało na programach wielu konferencji międzynarodowych, ogólnopolskich i lokalnych, m.in. *„Gdzie piękność, gdzie poezja?...”*. *Zygmuntowi Krasińskiemu w 200. rocznicę urodzin (1812–2012)* – międzynarodowa konferencja naukowa, Częstochowa – Złoty Potok, 3–4 września 2012, zorganizowana przez Akademię im. Jana Długosza w Częstochowie i Oddział Częstochowski TLiAM; *W soczewce. Wybrane aspekty wizualności w kulturze XIX wieku*, Sie-

dlce, 29-30 maja 2014, zorganizowana przez Instytut Badań Literackich PAN, Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach; *Tadeusz Kościuszko. Historia – mity – tradycja*, konferencja naukowa zorganizowana w ramach obchodów 220. rocznicy insurekcji kościuszkowskiej, Częstochowa – Szczekociny, 5–7 czerwca 2014, przez Akademię im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego i Burmistrza Miasta i Gminy Szczekociny; panel dyskusyjny *Żeromski – nasz bliźni?*, przygotowany przez Narodowe Centrum Kultury, towarzyszący konferencji *Stefan Żeromski – kim był, kim jest?*, Kielce, 2–4 października 2014; *Zygmunt Krasiński w kontekstach literacko-kulturowych dawnych i współczesnych*, ogólnopolska konferencja naukowa, Tarnowskie Góry, 22–23 kwietnia 2016, zorganizowana przez Oddziały w Opolu i Katowicach, Katedrę Badań Filologicznych „Wschód – Zachód” Uniwersytetu w Białymstoku oraz Pałac w Rybnej. W trybie sprawozdawczym Prezes przypomniała owocne obchody Jubileuszowego Roku Bolesława Prusa, wymieniła wiele przedsięwzięć o charakterze naukowym, popularyzatorskim czy edytorskim, oświetlających z różnych stron i w wielu konwencjach życie i twórczość autora *Lalki*. Były one realizowane we współpracy z Instytutem Badań Literackich PAN, Biblioteką Narodową oraz Komitetem Głównym Olimpiady Literatury i Języka Polskiego, pod honorowym patronatem UNESCO. Prof. Borkowska podkreśliła, że Towarzystwo pielęgnowało kontakty naukowe z licznymi instytucjami, stowarzyszeniami, uniwersytetami, m.in. z Narodowym Centrum Kultury, Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Biblioteką Narodową. TLiAM uczestniczyło w I Kongresie Towarzystw Naukowych (Warszawa, 17–18 września 2013).

Za ważne osiągnięcie ostatniej kadencji Prezes Zarządu uznała dalszy dynamiczny rozwój Rocznika Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza „Wiek XIX”. Do postulatów wydawniczych Prezes dołączyła pomysł zainicjowania biblioteczki przy „Wiek XIX”. Prezes przypomniała o inicjatywach trzech komisji, które działają przy Zarządzie Głównym TLiAM. Komisja Komparatystyczna pod przewodnictwem prof. dr hab. Lidii Wiśniewskiej (Oddział w Bydgoszczy) opublikowała kolejne tomy z serii „Komparatystyka między Mickiewiczem a dniem dzisiejszym”. Komisja Edytorska, której przewodniczy prof. dr hab. Bogdan Mazan (Oddział w Łodzi), organizowała co roku dwa zebrania naukowe (w czerwcu i grudniu), podtrzymując w ten sposób rozwój ogólnopolskiego środowiska edytorskiego. Komisja Dydaktyczna pod przewodnictwem mgr Anny Nakielskiej-Kowalskiej (Oddział w Bydgoszczy) dbała o dydaktykę i edukację polonistyczną, zacieśniała kontakty ze środowiskiem szkolnym. Do cennych inicjatyw tej komisji Prezes zaliczyła Małe Fora Edukacyjne TLiAM (I. zorganizowane w Warszawie w dniach 9–10 grudnia 2012; II. zorganizowane w dniach 6–7 kwietnia 2013). Stanowiły one przygotowanie do Kongresów Dydaktyki Polonistycznej (Kraków 2013, Katowice 2015), na których brzmiał także głos TLiAM. W końcowej części sprawozdania prof. Borkowska podkreśliła, że należy dołożyć starań, aby twórcza energia skupiona

wokół Towarzystwa nie została rozproszona. Podziękowała członkom Zarządu Głównego i wszystkich Oddziałów za współpracę.

Przewodnicząca Głównej Komisji Rewizyjnej dr hab. Monika Gabryś-Sławińska (Oddział w Lublinie) odczytała sprawozdanie z działalności organizacyjnej, naukowej i finansowej Zarządu Głównego TLiAM za okres od 1 stycznia 2012 do 31 grudnia 2015. Wyraziła uznanie dla pracy Zarządu i wystąpiła w imieniu Komisji z wnioskiem o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu. Następnie Przewodniczący Sądu Koleżeńskiego prof. UAM dr hab. Wiesław Ratajczak (Oddział w Poznaniu) w swoim krótkim sprawozdaniu nazwał „satisfakcjonującą bezczynnością” czteroletnią kadencję Sądu Koleżeńskiego, do którego nie wpłynęły żadne sprawy wymagające interwencji.

W dyskusji nad sprawozdaniami Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego TLiAM jako pierwsza głos zabrała prof. Lidia Wiśniewska, która dopełniła charakterystykę prac Komisji Komparatystycznej. Zaprezentowała tomy 3. i 4. serii wydawniczej, powstałej dzięki współpracy z Katedrą Literatury Powszechnej i Komparatystyki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy: *Mity i motywy w perspektywie komparatystycznej*, pod red. Lidii Wiśniewskiej, Bydgoszcz 2013; *Projekt komparatystyki mitograficznej*, pod red. Lidii Wiśniewskiej, Bydgoszcz 2015. Podkreśliła, że nazwa serii: „Komparatystyka między Mickiewiczem a dniem dzisiejszym” ukazuje Adama Mickiewicza jako prekursora rodzimych badań porównawczych. Tytułem uzupełnienia informacji o Komisji Dydaktycznej nadmieniła, że faktycznie pracami Komisji kieruje nauczyciel praktykujący, Pani mgr Anna Nakielska-Kowalska, co uznała za ważne i owocne we wspólnych działaniach środowiska szkoły i uniwersytetu. Dlatego postulowała, aby nauczyciele języka polskiego byli reprezentowani w zarządach poszczególnych oddziałów. Podziękowała mgr. Markowi Urbanowiczowi (Oddział w Suwałkach) za aktywne uczestnictwo w forach edukacyjnych. Mgr Urbanowicz zgłosił postulat, by Towarzystwo nadal podejmowało walkę o podnoszenie rangi i poziomu edukacji polonistycznej. W tym samym duchu utrzymana była wypowiedź prof. Chojnowskiego, który zwrócił uwagę na to, że należy odbudowywać w szkołach pozytywne nastawienie do literatury i języka polskiego. W trakcie dyskusji delegat z Oddziału w Jarosławiu mgr Zdzisław Okopski dopytywał o szczegóły dotyczące sprawozdania finansowego. W odpowiedzi dr hab. Monika Gabryś-Sławińska wyjaśniła, że rozliczenie obejmuje okres do 31 grudnia 2015 roku, więc tegoroczny bilans jest jeszcze otwarty. Skarbnik TLiAM dr Iwona Wiśniewska udostępniła bilans za rok 2015 i zaznaczyła, że jest on dodatni. Po dyskusji uczestnicy zjazdu jednogłośnie zatwierdzili sprawozdanie Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego w kadencji 2012–2016 i udzieliли absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu TLiAM.

Dalsza część obrad miała charakter wyborczy. Przed przystąpieniem do głosowań Przewodniczący Zjazdu Delegatów przypomniał, że wybory władz są tajne, bezpośrednie i następują spośród zgłoszonych kandydatów, w obecności co naj-

mniej połowy uprawnionych do głosowania. Wiceprezes urzędujący dr hab. Jacek Wójcicki (Oddział w Warszawie) zaapelował, by zastanowić się nad ograniczeniem liczby członków Zarządu Głównego i uzasadnił to potrzebą sprawniejszego – organizacyjnie i merytorycznie – funkcjonowania. Funkcję Prezesa Zarządu Głównego TLIAM na kadencję 2016–2020 powierzono jednogłośnie prof. dr hab. Grażynie Borkowskiej. W następnym głosowaniu wyłoniono CZŁONKÓW ZARZĄDU GŁÓWNEGO, którymi zostali: prof. dr hab. Barbara Bobrowska, prof. Maria Bokszczanin, dr Małgorzata Burta, dr hab. prof. AJD Agnieszka Czajkowska, dr Mirosław Gołuński, dr hab. prof. UG Zbigniew Kaźmierczyk, dr Eliza Kącka, prof. dr hab. Teresa Kostkiewiczowa, prof. dr hab. Roman Loth, dr Magdalena Rudkowska, dr hab. prof. UR Marek Stanisz, mgr Marek Urbanowicz, dr Iwona Wiśniewska, prof. dr hab. Lidia Wiśniewska i dr hab. Jacek Wójcicki. Członkami Głównej Komisji Rewizyjnej zostali: dr hab. Maria Berkan-Jabłońska, dr hab. Monika Gabryś-Sławińska, dr Marzena Kryszczuk i dr hab. prof. UR Kazimierz Maciąg. W skład Sądu Koleżeńskiego weszli: dr hab. prof. UAM Wiesław Ratajczak, dr hab. Barbara Szargot i dr Joanna Warońska.

Uczestnicy Zjazdu Delegatów skorzystali ze statutowego przywileju mianowania nowych CZŁONKÓW HONOROWYCH TLIAM. Przedstawiono kandydatury poniższych osób do nadania godności Członka Honorowego TLIAM, zatwierdzone na ostatnim zebraniu plenarnym Zarządu Głównego na podstawie wniosków Oddziałów: prof. dr hab. Czesław Kłak (Oddział w Rzeszowie), prof. dr hab. Roman Taborski (Oddział w Warszawie), dr Dobrosława Świerczyńska (Oddział w Warszawie), prof. dr hab. Stefan Nieznanowski (Oddział w Lublinie). Portrety naukowe i zasługi kandydatów przedstawili kolejno Marek Stanisz, Eliza Kącka, Iwona Wiśniewska i Monika Gabryś-Sławińska (zob. poniżej). Prezes TLIAM wyraziła zadowolenie, że prof. Kłak i dr Świerczyńska są obecni na Zjeździe i nadal aktywnie wspierają prace stowarzyszenia. Prof. Kłak ze wzruszeniem podziękował za otrzymane wyróżnienie. Przypomniął zasługi Pani Czesławy Szeteli, która była wieloletnim Prezesem Oddziału w Rzeszowie i zainicjowała model współpracy z miejscowym środowiskiem uniwersyteckim. Dr Świerczyńska wyraziła wdzięczność prof. Bokszczanin za rekomendację, a wszystkim Delegatom – za przychyłność.

W debacie podsumowującej zjazd i wytyczającej kierunki przyszłych prac powracały dawne wątki i pojawiały się nowe postulaty. Prof. Wiesław Ratajczak podkreślił, że TLIAM jest przyjaznym środowiskiem do realizacji projektów grantowych, można tu liczyć na życzliwą pomoc Pani Beaty Kwiatkowskiej. Zauważył, że realizacja grantów to przyszłość TLIAM i trwały ślad jego działalności. Wspomniął także o opiece merytorycznej Oddziału nad Krakowskim Salonikiem Poezji Anny Dymnej w Teatrze Muzycznym w Poznaniu w sezonie 2014/2015. W nawiązaniu do pierwszej części wypowiedzi prof. Ratajczaka, Prezes TLIAM przypomniła o wkładzie codziennej pracy Pani Agnieszki Żebrowskiej i Pani Beaty Kwiatkowskiej na rzecz Towarzystwa. Dr hab. Maria Berkan-Jabłońska zaproponowała, by w dyskusji podzielić się pomysłami rozwiązań problemów, z jakimi styka się wiele

oddziałów, między innymi z malejącą liczbą członków, brakiem funduszy dla prelegentów czy zanikającym zainteresowaniem TLiAM wśród nauczycieli. Mgr Marta Mikosińska (Oddział w Tarnowie) stwierdziła, że nauczyciele nie znają TLiAM i wysunęła propozycję, by na szkolnych radach pedagogicznych przybliżyć idee Towarzystwa, zwłaszcza młodemu pokoleniu polonistów. Mgr Marek Urbanowicz rozwinął w swej wypowiedzi wątek współpracy TLiAM z reprezentowanym przez siebie środowiskiem szkolnym. Zaproponował opracowanie i rozesłanie ankiety TLiAM do wszystkich szkół, która pozwoli zebrać głosy i opinie, poznać realne problemy dydaktyczne, a na podstawie uzyskanych odpowiedzi – wyjść naprzeciw palącym potrzebom środowiska nauczycieli. Wśród propozycji pytań ankietowych wymienił kształt obecnej matury i formy jej oceniania. Podzielili się także refleksjami na temat organizowanego cyklicznie przez Oddział w Suwałkach i Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej w Suwałkach Miejskiego Konkursu Recytatorskiego Poezji Adama Mickiewicza oraz Miejskiego Konkursu Ortograficznego Gimnazjalistów. Inicjatywy te zyskały popularność także dzięki nagłośnieniu w lokalnych mediach. Dr hab. prof. AJD Agnieszka Czajkowska (Oddział w Częstochowie) wyraziła sugestię, by oprócz strony internetowej medium Towarzystwa stał się Facebook. Obecność w sieci zwiększa zainteresowanie projektami, co pokazuje między innymi przykład Konkursu Literackiego z okazji Roku Jana Długosza „Gry wyobraźni i fantazji inspirowane fragmentami z *Roczników, czyli kronik sławnego Królestwa Polskiego* Jana Długosza” czy aktywność Klubu Miłośników Kraszewskiego. Sekretarz Oddziału w Poznaniu dr Alicja Przybyszewska powiedziała, że na pozyskanie nowych sympatyków wpłynęła decyzja o zmianie siedziby miejscowego Oddziału i zacieśnieniu współpracy z Biblioteką Raczyńskich w Poznaniu. Sposobem wyjścia z kryzysu jest między innymi szukanie sojuszników w bibliotekach, teatrach i innych instytucjach kultury. Prof. Chojnowski potwierdził, że Oddział w Olsztynie „roztapia się” niejako w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim, co szkodzi TLiAM, gdyż pracownicy miejscowej uczelni, a zarazem członkowie Oddziału, organizują różne spotkania naukowe na rzecz i poczet uniwersytetu. Przedstawił sugestię, by Zarząd Główny występował do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z projektami organizacji spotkań popularnonaukowych, na przykład Dni Literatury w poszczególnych oddziałach. Prelegenci są zainteresowani udziałem w takich spotkaniach, ale należy zapewnić im honoraria. Zwrócił uwagę, że władze samorządowe chcą pomagać finansowo TLiAM, ale barierą jest brak samodzielności finansowej oddziałów.

Prezes ze zrozumieniem przyjęła powracające głosy w sprawie kwestii finansowych, potwierdziła, że środki na cykle wykładów można pozyskać z różnych instytucji. Przypomniała, że istnieją dwa rozwiązania: uzyskanie osobowości prawnej przez oddziały lub korzystanie z osobowości prawnej Zarządu Głównego TLiAM. Zachęciła, by wypróbować wszystkie strategie zdobywania środków. Zapewniła o gotowości dofinansowania przez Zarząd Główny projektów realizowanych w oddziałach. Delegatka z Oddziału w Przeworsku mgr Katarzyna Rudnic-

ka radziła, aby zaznaczyć obecność oddziałów w starostwach i korzystać ze środków samorządów terytorialnych wspólnie z lokalnymi instytucjami kultury, na przykład bibliotekami.

Dopełnieniem „towarzyskiego” charakteru spotkania stała się wycieczka krajoznawcza, która odbyła się następnego dnia, w niedzielę 18 września. Uczestnicy zjazdu mogli podziwiać wczesnojesienne krajobrazy Gór Świętokrzyskich i zwiedzać literackie zakątki Kielecczyzny. Szkoda tylko, że o szyby dzwonił nielaskawy deszcz.

Małgorzata Burta



SYLWETKI NOWYCH CZŁONKÓW HONOROWYCH TOWARZYSTWA LITERACKIEGO IM. ADAMA MICKIEWICZA

PROF. DR HAB. CZESŁAW KŁAK

Profesor Czesław Kłak urodził się 21 kwietnia 1935 roku w Hadlach Szklarskich, miejscowości na Pogórzu Dynowskim, w powiecie przeworskim. W roku 1952 ukończył II Liceum Ogólnokształcące w Przemyślu i w tym też roku rozpoczął studia polonistyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim. Absolwentem krakowskiej uczelni został cztery lata później. Pracę zawodową rozpoczął w Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Jarosławiu, a następnie w Wojewódzkiej Bibliotece Pedagogicznej w Rzeszowie. Na początku lat sześćdziesiątych był redaktorem „Widnokregu” – cotygodniowego dodatku kulturalnego do rzeszowskiego dziennika „Nowiny”.

W roku 1963, gdy w Rzeszowie rozpoczęło działalność Zamiejscowe Studium Terenowe krakowskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Czesław Kłak rozpoczął tam pracę naukową i dydaktyczną. W roku 1969 doktoryzował się na podstawie rozprawy *Powieści historyczne Jana Zachariasiewicza* (promotorem rozprawy był prof. dr Wincenty Danek). Wtedy też wykrystalizował się krąg zainteresowań naukowych Czesława Kłaka – mieści się w nim przede wszystkim literatura polska XIX wieku, zwłaszcza romantyczna. Z tego zakresu opublikował wiele prac naukowych na temat twórczości Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Aleksandra Fredry, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Anny Nakwaskiej, Teodora Tomasa Jeża, Ksawerego Preka i wielu innych pisarzy polskich. Rezultaty swoich prac badawczych opublikował m.in. w książkach: *Polski Leonidas. Rzecz o legendzie historycznej i literackiej generała Józefa Sowińskiego* (1986); *Romantyczne tematy i dylematy. Echa powstania listopadowego w literaturze, historiografii i publicystyce* (1992); *Pisarze galicyjscy. Szkice literackie* (1994). Jest także edytorem kilku powieści galicyjskich, wydanych z jego gruntownymi opracowaniami historycznoliterackimi: *Starosta zygwulski* Adama Krechowieckiego (1988); *Murdelio* Zygmunta Kaczkowskiego (1989); *Salon i ulica* Józefa Dzierzkowskiego (1989) i *Skarb watażki* Władysława Łozińskiego (1990). Pod redakcją Czesława Kłaka ukazało się także kilka numerów „Zeszytów Naukowych” Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie.